

Izhaja vsak **torek** in **soboto** v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljati celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglašje in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Tumovo politično društvo za pevce.

(Dalje.)

Danes bi imeli k zadnjemu članku o rednih pevskih vajah dostaviti še dvojce besed o gojitvi glasbe v minolih letih. S tem se je ukvarjal le »Sokol«. Beseda bi šla torej A. Gabrščeku, kot večletnemu starosti »Sokolovemu«. Ker pa vemo, da sta dr. Tuma in Gabršček — za zdaj vsaj (koliko časa, pokaže prihodnost) — ena duša v dveh telesih, da je enemu vse prav, kar drugi naredi, hočemo pa mi odgovoriti. Gojitev glasbe pri »Sokolu« je bilo Gabrščekovo delo, ali — po njegovem rečenju*) — »kost« vržena med naše ljudstvo. V kak namen, povemo pozneje enkrat. — Najprej so bile tamburice na dnevnem redu. S tamburicami je Gabršček toliko »tambural« po »Soči«, da je s tem odganjal našo inteligencijo od tamburanja bolj, nego instrumenti sami. Kdor ima priliko piti dobro vino, temu ne ponujaj cvička; kdor sliši večkrat glasbo na godala, tega tamburica ne ogreje. Tamburica nima, dokler se ohrani na sedanji stopinji svojega razvitka, po mestih prihodnosti. Tega enkrat Gabršček ni vedel ali ni hotel vedeti, to ve zdaj. Tamburanje je nehalo v »Soči« in menda tudi na instrumente. Da se le ne bode Gabrščeku tako godilo s tamburicami, kakor se je na Goriškem nekim tržanom, ki so nakupili instrumentov za godbo za drage stotake, pa jih čez malo let prodali za par goldinarjev! — Tamburice je torej umaknil Gabršček z dnevnega reda, izdal pa parolo: Ustanovimo glasbeno bando in orkester; laški godci ne bodo več služili denarja s plesi po naših vaseh in trgih, vzgojimo si svoje godce. Te mogočne besede so celó rajnemu »Corrieru« zmešale glavo. Revež se je iz strahu pred slovensko bando kar razjokal nad žalostno usodo laških godcev. On, ki je bil v orožju zoper nas Slovence gotovo vse drugo nego izbirčen, je bil še vendar toliko lojalen, da je menil: Ako piše »Soča« s tako gotovostjo o

*) Pred leti ga je neki prijatelj svaril, naj bode, pišeč o bodočnosti, bolj previden in naj ne slika v »Soči« kot gotovih — stvari, ki se najbrže nikdar ne uresničijo; dobil je pa v odgovor: Ljudstvu je treba vsako toliko časa vreči kako kost, da ima na čem glodati. Op. uredn.

LISTEK.

V hudih zadregah.

Vesela igra v enem dejanju.

(Konec.)

Gospa Silova (prihaja čedalje bolj k sebi): Začenjam razumevati celo zvezo. To je bila tvoja zadnja pomoč, Ilka. In ker ste menili, da sem v Trstu, si mi brzojavila, Ivana, naj poprašam zdravnika zaradi Zlatice.

Gospa Srebetova: Tako je, in da pridi še danes domov, da poskušaš obleko. A tega nisem dostavila, da bi ne bilo preveč besedi, ker sem morala misliti, da ti je že tako znano.

Gospa Silova: In med tem koprni uboga mama v strašnih mukah boječ se za Ilko, o kateri misli, da je hudo bolna.

Ilka: (ki se je zopet pomirila): Ne, mama, jaz sem jej takoj poslala drugo brzojavko.

Gospa Silova: To je bilo previdno. Kako si brzojavila?

Ilka: »Zdravnika ni več treba«.

Gospa Silova (vsklikne): Sveta nebesa, zdaj bo sodila najhuje! — Hitro

slovenski godbeni bandi, mora biti svoje stvari že gotova; kajti noben resen časnik ne raztrobi v svet važnega projekta, dokler se ni storil vsaj prvi realni pričetek, po katerem je končni uspeh zagotovljen. Tako je menil »Corriere«, pa revež ni poznal »Sočine« teorije o »metanju« kosti med ljudstvo. Ako bi vstal od smrti, bi videl, da je Gabršček ustanovil (z jezikom) vse polno band (»klerikalno«, »farško«, »goričansko«, »falirano« itd.), da je izumil celo nov instrument (»korumpirani rog«), ali godbeno bando bi zastoj iskal, če bi mu tudi Diogen posodil svojo svetilko.

To dejstvo pač kaže, kako otročji smo še Slovenci, katerih »možje« pričenjajo važna narodna podjetja kot otroci svoje hišice. V drugih narodih se pričenjajo taka podjetja na široki podlagi. Misel se pač spočne v eni glavi, ali potem se zasliši mnenje mnogo in mnogo drugih glav; začne se razmotrivanje, razgovarjanje, uvaževanje okoliščin itd., in še le po vsestranskem presojanju se spravi cela zadeva v javnost. No, mi Slovenci smo bolj probabilisti, posebno pri nas na Goriškem je probabilizem uprav in floribus. Naši »možje« ljubijo krajšo pot, posvetovanje z drugimi izkušenimi izvedenci jim je balast. Oni si stvar izmislijo, zasnujejo za silo nekaj »načrt« v najbolj meglenih potezah, vprežejo vanj ljudi, ki so vsled drugih razmer od njih zavisni ter prične svoj »načrt« izvrševati, ne da bi imeli najmanjše zagotovilo, da stvar uspe. No, to jih tudi mnogo ne briga. Oni niti ne skušajo, da bi postavili svoje podjetje na širjo podlago, da bi pridobili za svoje podjetje mož potrebni, a seveda od njih neodvisni, da bi potem podjetje ne zaviselo od kaprice jedne same osebe. O, to Bog obvaruj! Glavna stvar pri podjetju jim je njih oseba. Tej mora biti podjetje podrejeno, da ž njo stoji in — pade.

Tako je bil zasnoval A. Gabršček svojo bando, tako je ustanovil zdaj dr. Tuma svoje pevsko društvo. Ako je pa dr. Tuma izpoznal, da iz »Sokolove« glasbene šole ne dobimo nikdar slovenskih godcev, da iz Gabrščkove moke ne bode kruha, no potem nam je to najboljši dokaz za resničnost naših gorenjih

pero in papir, jaz jo moram rešiti iz te strašne prevare. (Hiti k pisalniku in piše): »Brzojavka izvira iz nesporazumnosti. Ilka je zdrava in čvrsta. Ne treba priti«. Tako, hvala Bogu, v pol uri bode brzojavka tam, potem bom zopet lažej dihal.

Gospa Srebetova (moli skozi srednja vrata brzojavko in kliče): Tu Lena! Hiti na brzojavni urad!

Zlatica: Umirite se vendar gospa Silova! Pomislite, da bode jutri svatba Vaše nečakinje; Vi ne smete oboleti.

Gospa Silova (ki se je bila obnemogla spustila na stolico): Saj res; jaz sem bila čisto pozabila na to. Kaj tacega ne smem storiti svojim sorodnikom.

XV. prizor.

(Gospica Seršenova [skozi sredo] poprejšnje.)

Gospica Seršenova: Oproстите jaz sem pozabila modejournal tukaj, — oh, kaj vidim gospa Silova?! Jaz sem menila, da ste v Trstu! — Ha, zdaj razumem! Vi ste si najbrže naročila svatovski kostum od tam, in bočete zdaj, da bi vam ne mogla o pravem času dati naročene obleke; to bi vam bil pri-

besed. Vprašanje je le, ali bode dr. Tuma z gojitvijo glasbe srečnejši nego je bil Gabršček. Zdaj iz začetka znabiti. S tem pa nočemo reči, da je dr. Tuma modrejši in umnejši organizator nego Gabršček. O ne! Gabršček se je opiral le na »Sokola«, a ni imel naslonjenega hrbta na posojilnico. In ravno to je zaradi česar moramo dr. Tuma grajati. Ali je bila ljudska posojilnica ustanovljena za to, da bode vzdrževala glasbeno šolo? Menda ne! Ustanovitelji ljudske posojilnice so nameravali, prihajati na pomoč našemu ubogemu kmetu v denarnih zadevah, da bi ne zabredel v oderuške roke. To svedoči tudi pridevek »ljudska«. S tem pa, da se bode s posojilničnim denarjem podpirala ali vzdrževala glasbena šola, ne bode našemu ubogemu kmetu prav nič pomagano. V ljudsko posojilnico se steka ali se je stekal denar tudi z dežele, in morda večinoma. Zakaj se torej prihranki ljudske posojilnice ne obračajo v dobrodelne namene na deželi, če že nimamo v mestu nobene druge potrebe več nego luksuz glasbene šole? Odkod pride to, da naj tudi kmet plačuje ta luksuz? Ako hočejo meščanje imeti glasbeno šolo, naj si jo vzdržujejo sami. — In potem zakaj kar na enkrat taka potrata? Najeli so se prostori, naročili novi instrumenti, uslužbili kar na enkrat trije učitelji, kar bode vse stalo lepih tisočakov svetlih kronic.

Ali je bilo vse to na enkrat taka silna potreba? Ali uči tako narodna ekonomija? Ali ni bilo mogoče pričeti z malim (primerno našim razmeram), kakor dela vsak varčni gospodar? Ali ni bilo mogoče prihraniti troške vsaj za stanovanje? V »Šolskem Domu« je mnogo prostora. Če se že obrtni pouk naslanja — napredovaje — na ljudsko šolo, zakaj bi se ponk v glasbi ne? — S temi vprašanji za danes sklepamo.

(Dalje prih.)

»Sočina« brezobraznost.

Torkova »Soča« ima zelo plitvo pisano notico o g. Štefanu Makucu. O njem pravi, da je »Probiernadel« klerikalne stranke, da ga zlorabijo (kdo?) vsak hip, a posledice da bo revež nosil sam. Kaj je Štefan Makuc danes in kaj je bil pred več ko trideset leti, ko o dr.

ležen izgovor, da mi obesite obleko na nos. (jezna) O meni ni prav nič na Vaših naročilih; to imenitno toiletto oddam lahko stokrat, če hočem.

Gospa Silova (jej skuša seči v govor): O draga pospica — Vi se motite.

Gospica Seršenova: Kar nič se ne izvijajte, ni treba, da vzamete obleko, in zdaj je sploh ne dobite več — nikakor ne, ste razumeli? — po nobeni ceni ne!

Gospa Silova: A čujte vendar — jaz jo moram imeti.

Gospica Seršenova: To mi je vse eno; naročite si, če hočete vse obleke iz Trsta — ali tudi iz Pariza; iz mojega atelierja ne dobite nobene več. Adieu! (Naglo odide skozi sredo).

Gospa Silova: Še tega je manjkalo! Ilka (v joku): In jaz sem vsega tega kriva.

XVI. prizor.

(Lena skozi sredo [poprejšnje] brez Seršenove).

Lena: Gospod doktor!

(Vsi so osupnjeni in zagrinjalo pade).

Tumi in Gabrščeku in o njiju zdražbarski propagandi v deželi ni bilo sledu, to dobro vé vsak, ki ga pozna. In mi vemo, da se naš blagi Štefan ni v narodnih ni v verskih rečeh ni spremenil niti za las. Naslov, kateri mu na devlje »Sočin« čeljustač v svoji fini olik, mu torej ni nikdar pritikal in mu ne pritiče i danes. Toda kaj pak! Odkar se je dr. Tumi zdelo potrebno zanesti na Goriško kranjski »liberalizem«, da bi z istim, ko ni šlo s — »klerikalizmom« (dr. Tuma je namreč večkrat povdarjal, dokler mu je to kazalo, da brez duhovnov pri nas sploh ni mogoče doseči za narod kakega napredka), spravil svojo osebo na površje in s katerim »liberalizmom« naj uničuje goriške rodoljube in je v to svrhu postal njegov »Probiernadel« — A. Gabršček in si je naredil še kopic takih »probiernadelov« v mestu in po deželi, — od tedaj naj je vsak »Probiernadel« »klerikalcev«, kdor se ne dá uvrstiti v zdražbarsko armado te novopečene klike in ne pleše po taktu surovih usurpatorjev. Čeljustač v torkove pol »Soče« je še tako predren, da naravnost izreče, da bode Štefan Makuc za svoje trdno narodno in versko prepričanje (po »Sočino« »zloraba«) nosil posledice sam ter ga z besedo »revež« še nekako pomiluje, hoteč ga dobrohotno opozoriti, naj se prej ko prej odpove »klerikalni zlorabi« (in morda stopi v »napredno« armado ter dela za njo v — Brdih, ne?).

Posledice torej! S tem je rečeno vse. S tem je jasno povedano, da se je klika, ki ima v »Gor. lj. pos.« prvo besedo, **hotela maščevati** nad g. Makucem radi tega, ker se ni ne z narodnega ne z verskega stališča mogel strinjati s kranjsko- »liberalnimi« hujskači in je tudi nastopal proti njim kakor mu je velevala dolžnost pravega rodoljuba. Vse ono, kar navaja »Soča« o Makucovi obveznosti v posojilnici, katera da je le dobila to, »kar ji tiče«, so same zlobne fraze. Resnica pa je, da je g. Makuc imel dobre poroke in da posojilnica ni bila v nobeni nevarnosti za svoj denar, — in še več! Kričeča resnica je, da posojilnica ni hotela čakati niti jedno uro več, **dasi je g. Makuc zagotovil, da prinese v jedni uri ves denar.** To dejanje priča le o besnem sovraštvu posojilničnih kapacitet do g. Makuca, ker ne pleše po njihovem taktu. To dejanje govori glasen govor, da velja tem kapacitetam načelo: na kol ž njim in glavo proč vsakemu, kdor ne poklada svojega tilnika njim pod noge! Uverjeni pa smo, da bi se vsakomur na Makucovem mestu in ako bi niti ne imel za seboj tako varnega poročstva, ne skrivil las na glavi, ako bi lizal roke kapacitetam.

Zatorej je tudi gola in zlobna fraza, ako se krivi »Sočin« čeljustač, češ, da napadamo dr. Tuma kot predsednika posojilnice in kaj ima on pri tej stvari, saj je Makuc plačal stroške — pisarni dr. Staniča, kjer je bil Tuma takrat koncipient. Ta stavek je nov dokaz o prefrigani zlobi »Sočinega« čeljustača. Ako bi se hoteli poslužiti »Sočine« pisave, bi morali na to nesramnost odgovoriti tako-le: Cepeci! Ali ni izvirala posredno ali neposredno vsa kranjsko- »liberalna« gonja na Goriškem in izvira še od istega dr. Tume, ki je predsednik »Gor. lj. pos.«? Kdo pa je pritihtatil na Goriško z namenom, da, ker mu to na Kranj-

skem ni bilo mogoče, zavzame v deželi kako prvo mesto in ker to drugače ni šlo, da se poslužuje kranjskega „liberalizma“, da napravi tu kranjsko-„liberalno“ združbo ter da brezobzirno spravi pod svoje stopalo vse, kar se spravi da? Ali ni to eden in isti dr. Tuma, ki j bil za časa neusmiljenega nastopanja „Gor. lj. pos.“ proti Makucu — predsednik te iste posojilnice? In za to naj bi tiho in mirno pustili tega in istega usurpatorja, zato je naš nastop „klerikalna lumparija“ ker „spravljamo v javnost take reči“!

O da! Verujemo, da vam je to „spravljanje reči“ v javnost jako neprijetno, mi pa jih hočemo spravljati ker vemo, da služimo s tem le naši sveti narodni stvari, ako odpiramo našemu ljudstvu oči, da spregleda in spozna svoje prijatelje in neprijatelje. Da : mi hočemo našemu ljudstvu — bistrirati pojme!

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica je imela dne 29., 30. in 31. maja po dve seji na dan. V prvi teh sej je odgovoril minister za uk in bogočastje na interpelacijo isterskega poslanca Benatija glede imenovanja preč. g. Vinkota Zamlica udom deželne šolskega sveta isterskega. Rekel je, da se je to imenovanje zgodilo popolnoma pravilno ter v sporazumljenju cerkvene in deželne oblasti. Prej je bil od duhovske strani član deželne šolskega sveta mož, katerega je priporočal poreški škof Flapp, namreč Italijan kanonik Druscovich, zdaj pa se je zdelo vladit primerno, da se je ozirala na želje tržaškega in krškega škofa ter imenovala udom dež. šol. sveta monsignora Zamlica, ki je za to mesto v vsakem oziru popolnoma sposoben.

Drugače se je zbornica pečala z drugim branjem vladne predloge glede zgradbe kanalov ki se je konečno tudi vsprejela v drugem branju v večerni seji dne 31. m. m. ki je trajala do polnoči. Razprava je bila še precej mirna, le Vsenemci so povzročili v večerni seji 29. m. m. velikanski škandal s tem, da so hoteli zaprečiti dr. Lueggerju, da bi govoril. Obnašali so se kakor pijanci. Poslanec Pergelt je pač rekel, da ta demonstracija ni bila naperjena ne proti parlamentu ne proti predsedništvu marveč le proti dr. Lueggerju ki noče trobiti v parlamentarski rog.

Avstrijska delegacija.

V četrtek je imel proračunski odsek avstrijske delegacije svojo sejo. Na dnevnem redu je bil proračun za ministerstvo vnanjih zadev, proračun za Bosno in Hercegovino in za najvišji računski dvor. Vse te točke so se sprejele. Poročevalec k prvi točki je bil markij Baccu u e h e m. V poročilu omenja, da je trozveza mej Avstrijo, Nemčijo in Italijo na tako trdnih nogah, da je niso v stanu omajati nobeni poskusi, naj prihajajo od koder si bodi. Poročevalec omenja tudi trgovinskih pogodb, ki se imajo v kratkem mej temi državami obnoviti in izraža željo, naj bi se pri sklepanju teh pogodb vse opustilo, kar bi znalo motiti dosedanje najboljše in najintimnejše razmere med temi državami. Ta izjava je po našem mnenju nekoliko naperjena proti resoluciji, katero je vsprejela poslanska zbornica glede odprave vinske klavzule. Pri proračunu za Bosno in Hercegovino se je oglasilo več govornikov, ki so še precej oestro prijemali sedanje upravo Bosne in Hercegovine. Poslanec Pommer je izjavil, da je njegova stranka še vedno proti temu, da bi se ti dve deželi anektirali ter priklopili k Avstriji, če tudi so se Madjari, ki so bili pred časom prav istega mnenja, v tem pogledu zdaj preduragčili.

Znani Wolf ni mogel storiti odmanj, da ne bi pri tej priliki napadel tudi katolicizem. Ker pa ni v Bosni in Hercegovini protestantov, zavzel se je mož pa za — mohamedance ter očital vladi, da podpira na škodo drugih veroizpovedanj katolicane ter da širi s tem med tamošnjim prebivalstvom nezadovoljnost. Kramar je priporočal vladi v verskih zadevah v Bosni in Hercegovini največjo objektivnost ter ji svetoval, da uredi ondi prej ko prej agrarno vprašanje. Poslanec Kozlowski je polemizujoč proti Wolfu in drugim nemškim govornikom rekel, da poznajo oni Bosno in Hercegovino le iz čitanja časopisov, on pa da se je osebno na licu mesta pričel o tamošnjih razmerah. Zato da tudi lahko iz lastne izkušnje izreče, da je očitanje, kakor da bi vlada v Bosni in Hercegovini katolicizem posebno protežirala, popolnoma neopravičeno.

V istem smislu je govoril tudi skupni finančni minister Kallay. — Delegacija dovrši še v tem tednu proračun za mornarico; drugi teden, namreč 3., 4. in 7. t. m. bo imela plenarne seje, 8. in 9. pa bo na čast delegatom pri cesarju dvorni obed, a 10. se delegacije najbrže zaključijo.

Cesar na Češkem.

Po najnovejših določitih odpotuje cesar v Prago dne 12. t. m. dopoldne in dospe tja zvečer ob 6. uri. V Treboni in Benešovu bo sprel načelnike oblasti.

Črnagora kraljestvo?

Listi poročajo, da se o priliki poroda italijanske kraljice Jelene proglasi Črnagora kraljestvom, a knez Nikola kraljem Črnogore. V tem pogledu da sta sporazumni Italija in Rusija.

Obtožba bolgarskih ministrov.

Sobranju so predložene dve ministerske obtožbe. Prva se zadeva afere o naročbi vagonov pod kabinetom Ivančeva ko je neka brunšviška (pruska) tvrdka dajala Bolgarski stare ničvredne vagone in je vlada o tem zatislila oči. Obtožba je naperjena proti večini članov kabineta, posebno pa proti predsedniku Ivančevu ter prometnemu ministru Tončevemu. Druga obtožba se tiče stroškov za zidanje skladišč, v katerem naj bi se spravljala desetina, katero pa je vlada potem zopet umaknila. Ta obtožba je naperjena zlasti proti bivšima ministroma Radoslavu in Tenevu.

Fran. Ija in Maroko.

Sultan v Maroku je odposlal jednega svojih ministrov v Tanger, da uredi formalnosti glede francoskih zahtev. Maroko je pritrtil vsim zahtevam Francije, ki se tičejo mej med Algirami in Maroko. Sultan pošlje v tej zadevi jednega ministra z velikim spremlstvom v Pariz, o stvari pa se sporoči takoj v Petrograd.

Kitajsko.

Določeno je, da se grof Waldersee vrne v kratkem domu na Nemško in prepusti Kitaj Kitajcem, v grenkem pričanju, da je kitajsko grozdeje preklislo. Kitajski cesar je naročil podkraljema Li-hung-Čangu in Čingu, naj poskrbita za to, da se z velovlastni hitro dožene stvar glede odškodnine, ki je določena na 450 milijonov tačlov. Kar se poslednjega tiče, pa boče delati intrigantna Anglija neke ovire. Ker sta Rusija in Francija prevzele jamstvo za plačanje vojne odškodnine, se je Anglija h kratu uprla temu, češ, da je njen kredit na Kitajskem večji nego vseh ostalih velevlavstvi. Ruski list „Novoe Vremja“ pravi k temu porogljivo, da pa se Anglija za časa, ko je bilo treba sodelovati z vojno močjo, ni sklicevala na svoj „velik kredit“ marveč je ponižno molčala, ker ni imela vajakov. Zdaj pa bi h kratu hotela trkati na to točko, samo da onemogoči ali vsaj zavleče željeni mir.

Angleži so pač zdražbarji kamor jih deneš.

Nemški cesar je baje ukazal, da se nemško brodovje povrne iz Kitajske in izvrši reduciranje vzhodno-azijske nemške vojne ekspedicije. O Tungfnsiangung se poroča, da je z malim delom čet v provinci Kansu, a do ga ostro opazujejo. Princ Tuan je z desetimi spremiljevalci kot begun v Mongoliji, kjer je prebivalstvo mirno. V cesarskem razglasu javlja kitajski cesar željo, povrniti se v Pekin, in poziva kitajske pooblaščenice, naj pospešijo, da se mir skoro sklene. Razrušenje utrdbenega zidovja v Taku se nadaljuje. Kitajska je pripravljena, ako se ji olajša plačanje odškodnine, odpreti državo trgovini in tujcem in mej drugimi dovoliti tudi prosto vožnjo po kitajskih vodah.

Vojna v južni afriki.

Preko Bruselja se poroča o veliki zmagi Burov nad Angleži. Dne 2. maja so Buri naskočili Angleže pri Hackeuvelu v okolici Pretorije in jih popolnoma premagali. Ostalo je 49 mrtvih in 160 ranjenih, 600 pa so jih Buri vjeli. Vzeli so jim tudi šest topov. O načelniku Kapskem, Milnerju, se poroča, da se vrne k sredi t. m. v Afriko. Ker je ta Anglež jeden glavnih vzrokov vojne in tudi še vedno dela zdražbe, ni upati da bo vojne kmalu konec. Vendar pa je čuti v Angliji čedalje več glasov, da Anglija ne boče mogla nadaljevati vojne, ako ti podrobni boji ne končajo kmalu, ker sicer utegne trajati ta položaj še leta dolgo.

Domače in razne novice.

Visokega gosta smo imeli, ne da bi vedeli, za binkošne praznike v Gorici. Nadvojvoda Jožef Ferdinand je bival kot gost Njega prevzvišenosti barona Teuffenbacha, ki je bil njegov vzgojevalatelj. Ogledal si je vse cerkve, deželni muzej in grad.

Nevarno obolela je slovenska pisateljica gospa Pavlina Pajkova.

Za „Šolski Dom“ je došlo blagajniku: Nekdo za štiri štruce naprednjakega masla 4 K; Marko Vales, kurat v Branici 5 K; tolminska hranilnica in posojilnica prispevek za leto 1900. 85 K. Lepa hvala!

Petindvajsetletnico svojega obstanda je praznovalo tukajšnje c. k. žensko učiteljsiše dne 30. maja s primerno veselico. Zjutraj ob osmih je bila slovesna sv. maša, pri kateri so pele gojenke prav lepó in precizno lepo Hallerjevo mašo pod vodstvom pevovodja g. Mercina. Potem je bila veselica v telovadnici rečenega učiteljsiša. Ravnatelj g. Križnič je v svojem nagovoru pozdravil razne navzoče goste, kakor eminenco kardinala, deželne glavarja pl. Pajerja, deželni nadzornike pl. vit. Klodiča, Swida, in Ravallica, voditelja okr. glavarstva nam. svetovalec grofa Attemsa, zastopnika vlade, nam. svetovalec pl. Czermaka, ravnatelj Schreiberja in Grossa in goriskega župana, ter še druge gospode. Temu nagovoru so sledile razne deklamacije in pesni v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku. Profesor Bežek je čital sestavek, v katerem je pojašnjeval zgodovino rečenega zavoda. Popoldne je večina gojenk pod nadzorstvom svojega ravnatelja napravila izlet v Ajševico. Tu sem sta prišla tudi prej imenovana gospoda Czermak in vitez Klodič. V Ajševici je gospod Jerkič fotografiral ondi navzoče gojenke in njih učitelje. Da se je veselica tako lepo izvršila, imata največ zaslug ravnatelj Križnič in pevovodja Mercina.

Katoliško društvo slov. učiteljic boče imelo v nedeljo dne 2. junija svoj občni zbor ob 10. uri predpoludne.

Občni zbor c. kr. kmet. društva v Gorici se je vršil pret. četrtek ob 11. uri v deželni dvorani ob precej živahni udeležbi od italijanske in zelo mrtvi od slovenske strani. Gibali so se posebno tisti elementi iz naše Furlanije, kateri bi radi v največjem času preustrojili društvo po svojem okusu. Deželni odbor je bil zastopan po gosp. deželnemu glavarju vitezu Pajerju, vlada pa po novem voditelju okraj. glavarstva gospodu c. kr. namest. svetniku grofu Attemsu-u.

Zbor je brez razprave sprejel poročilo o društvenem delovanju, društveni obračun za leto 1900 in proračun za l. 1901, sporočilo o društvenemu imetju l. 1900 in obračun o uporabi državnih podpor za l. 1900.

Predsednikom je bil z vzklicem zopet izvoljen prevzv. gosp. grof France Coronini.

Na dnevnem redu je bila volitev drugega podpredsednika, a zbor je dopolniviš dnevni red izvolil tudi prvega. Izvoljena sta l. podpredsednikom gosp. ravnatelj Ivan Bolle in II. gosp. Jakob Conte Panigai, deželni poslanec in župan škodovaški. O tej volitvi povemo prihodnjič kaj več; za danes omenjamo samo to, da smo slovenski člani zopet enkrat občutili nelojalnost svojih italijanskih tovarišev. Mi bomo znali iz tega izvajati svoje posledice.

Izvolili so se trije računski pregledovalci in za jesenski občni zbor se je odločil kraj Muša. Pri slučajnih predlogih je predlagal čl. g. Follini, naj se naprosi deželni zbor v prihodnjem zasedanju, da dovoli 40.000 kron v zboljšanje govedereje na Goriskem. Društveni tajnik prof. Hugues je z učenim govorom podpiral ta predlog, ki je obveljal soglasno.

Tumov famulus A. Gabršček obstruira. — A Gabršček prijavlja pod naslovom „Sleparji našega ljudstva“ nepretržno vrsto člankov o dezelnih dokladah na žganje, h katerim člankom je posodil le svoj podpis, ter jih polni s stvarmi, ki se niso godile, ki se ne godé in ki se ne bodo godile nikoli. V teh „člankih“ postavlja na glavo resnico in kvasi sploh take neumnosti, da se jim revež gotovo sam smeje. Mi ne vemo koliko papirja misli še pomazati s temi neslanostmi, zdi se nam pa, da boče s tem nekako — obstruirati ter nas ne pustiti do besede, ker niti njemu niti njegovemu gospodarju to ne kaže. Pa povemo mu še danes, da taka obstrukcija ne boče pomagala ne njemu, ne njegovemu — gospodarju. Kajti kakor smo že zadnjič omenili, pisati k naslovu „sleparji našega ljudstva“ ni nikakor Gabrščekova naloga, marveč naša in to nalogo hočemo tudi izpolniti.

Kaj pa „farski denar“? — Zadnje čase priskrbeli smo si direktno „iz reklamne ameriške dežele“ imeniten „Klingelapparat“ v naše uredništvo, tak aparat, ki nam popolnoma prostovoljno nanašanja novice iz „narodno-naprednega“ brloga v Gorici.

Tako nam je n. pr. te dni zazvonil „kragulček“ v uho, kako da se neki

„Ljudska posojilnica v Gorici“ „brani“ „farskega denarja“, katerega baje po svoji izjavi nima več naloženega, a ga vendar obrestuje po 5%, le da bi se ne dvignil, no, ker ga je baje „veliko“.

Drugi zvonček nam je zazvonil o neki veliki vlogi iz gor, ki je omogočila, da je „Trgovska-obrtna zadruga“ izplačala zadnji čas nekoliko „farskega denarja“. Zvonil je tudi nekaj čudnega, kar pa nismo mogli popolnoma razbrati, ker je stvar nekoliko zamotana, in v pravi luči kaže mogočnost „napredne“ gospode. Upamo, da nam v kratkem zvonček natančneje zazvoni o tej zadevi.

Kakor vidimo, „farskega“ denarja je še precej v narodno-naprednih, ergo „antifarovskih“ kasah!

Ne samo zlobni, marveč tudi prismojeni ste. — Gospod Likar je zopet popotoval v svojih kupčijskih zadevah po naših hribih, ne da bi poprej vprašal dr. Tumo ali sme popotovati. Gospod Likar je z ljudmi, s katerimi je prišel v dotiko, tudi govoril. Govoril je pa tako, kakor je sam hotel, ne pa tako kakor bi želel dr. Tuma. Zadnja „Soča“ se zaradi tega zopet jezi na g. Likarja in jej ni še celo to prav, da si pusti g. Likar rasti brado. Prismode prismodaste, ali naj človek — tudi o tem poišče sveta pri dr. Tumi, da-li se sme briti ali pa si pustiti rasti brado? Sicer bi bil to nov ter izdaten vir dohodkov za odvetnika dr. Tumo — če se pomisli, da raste brada ogromni večini možkih človeških bitij, tudi če bi bil eksperimentalno izpod odvetniškega tarifa in bi se razni stroški znižali kakor n. pr. sprejetje jedne dopisnice mesto 30 — 20 vinarjev.

A. Gabršček nam še vedno noče povedati, zakaj je vzel za zagovornika laha dr. Graziadio Luzzatto, akoravno mu je bilo vse polno slovenskih odvetnikov na razpolago, dočim smo mi precej odgovorili, da smo bili primorani vzeti tistega odvetnika, katerega nam je odvetniška zbornica uradno odkazala.

„Sočine“ laži glede dunajske sodne obravnave v tiskovni pravdi A. Gabršček-a proti našemu odgovornemu uredniku. — Ker smo potipali v svoji zadnji številki „Sočino“ debelo laž, da je najvišji sodni in kasacijski dvor, ko je obravnaval gori omenjeno zadevo, priznal, da nismo dokazali, da ni bil A. Gabršček žaljen, se hoče zadnja „Soča“ iz te zadrege izmuzniti s tem, da pravi, da boče „z dokumenti“ dokazala, — kadar jih boče smela objaviti — da je pisala resnico. Da, da! Z dokumenti dokazali bodemo, da je zopet po stari navadi lagala, ko dobimo v roke razsodbo najvišjega sodnega dvora z dotično motivacijo. „Soča“ pravi, da širokoustnost škoduje. Mi smo bili že od nekdaj tega mnenja. Lastnik „Soče“ pa je pred kratkim to celo občutno izkusil, a kakor se vidi, ga tudi to še ni spametovalo in spozna najbrže še le tedaj, ko mu boče popolnoma zmanjkalo sape in kar se zgodi znabiti že prav v kratkem.

Stvarnih odgovorov zahtevamo! — V zadnji „Gorici“ smo objavili način poslovanja „Ljudske“ posojilnice proti Stefanu Makucu v zadevi treh menic. Račun je zelo poučljiv in kaže jasno, kako se sme postopati zavod, ki je namenjen ljudstvu. Ker čutijo gospodje pri „Goriški ljudski posojilnici“ sami grdo pljusko, katera tiči v onem računu in katero so si sami zasolili, skušajo po stari navadi odvrnati pozornost ljudstva od tega „človekoljubnega“ čina s tem, da grdiijo in napadajo št. Makuca in pretijo z ekspenzari od „Monta“; molčijo pa ko tat v podstrešju o bistvenih točkah, ki stavijo tako „ljudsko posojilnico“ kakor i njenega predsednika dr. Tuma, tega „osrečevalca našega ljudstva“, v čuden svet. Zakaj je dala posojilnica odvetniku štiri pooblastila za Makucove menice, za katere je vložil tožbo isti dan in isto uro? Ali bi ne bilo zadostovalo jedno? Zakaj se je naredila tožba pri menici od 840 K za prvi in drugi plačilni nalog? Zakaj posojilnica dala prisile pred rubežem odloga vsaj jedno uro, ko je bila zavarovana pred vsako izgubo? Zakaj si je zaračunala 8 K za dve poti k odvetniku, ko je bil tačas dr. Tuma tam koncipient? Možu ste napravili povsem brez potrebe vsaj polovico stroškov preveč; tako bi postopal z našim ljudstvom le brezsrčnež. Ne varajte se, ekspenzare bomo še objavljali, dokler ne izpozna ljudstvo Vaše prave „rodoljubnosti“, posebno take ekspenzare, iz katerih je razvidno, da je nekaterim odvetnikom ljudska posojilnica dobrodošla — molzna kravica. Tega ne zapreči ne Vaše upitje in ne Vaša zloglasna „olika“. Torej na to odgovorite! Čemu le vedno pobalinsko brcanje?

Grda nehvaležnost in skrajna nedoslednost. — Znano je, da se je dr. Tuma ponujal dr. Šustersiču, da ga hoče na Goriškem na gospodarskem polju nadomestovati ter pri nas izvesti po kranjskem vzorcu združno organizacijo. Zatekal se je k njemu, da bi se natančneje poučil o gospodarski organizaciji, bil je do 1. 1900. celo odbornik Šustersičeve „Gospodarske zveze“. Tudi kot predsednik „Trgovsko-obrtno zadruga“ in „Goriške ljudske posojilnice“ je dr. Tuma večkrat iskal in našel denarno pomoč pri „Ljudski posojilnici“ v Ljubljani. Še na lanskem obnem zboru „Trgovsko-obrtno zadruga“ je ravnateljstvo, oziroma dr. Tuma poročal, da sta „Zadruga“ bila v pomoč dva ugledna zavoda, to je: banka Kornelij Gorup v Trstu in „Ljudska posojilnica“ v Ljubljani.

A glejte, kaka sprememba! Ko je dr. Tuma nekoliko „pogruntal“ združništvo, ko je za silo sklenil denarne zveze z drugimi zavodi, s kratka, ko ni več potreboval Šustersiča, pričeli so ostudni napadi na dr. Šustersiča, na „Gospodarsko zvezo“ in na „Ljudsko posojilnico“ v Ljubljani. „Soča“, katero kot predsednik uredniškega nadzorovalnega odbora dr. Tuma nadzoruje, začela je udrihati po dr. Šustersiču in po denarnih zavodih, ki so še pred kratkim dr. Tumi dobro služili. Kdor se boče o tem prepričati, naj čita n. pr. članek „Ljudska posojilnica“ v Ljubljani v št. 56. letošnje „Soče“. To „fino“ glasilo dr. Tume imenuje dr. Šustersiča dosledno le „dr. Žlindro“. Temu se sicer ne čudimo, ker poznamo prostaško pisavo „Soče“, ki liki razuzdan paglavec lastna imena pretvarja in političnemu nasprotniku celo telesne hibe očita. Izrazi kakor n. pr. „dolgohati kurat“, „Jaka čebula“, „klerikalni vamp“, „vitez debela glava“, „ječljajoči vikar“, itd. dokazujejo nam jasno, kako nizko je že padlo glasilo dr. Tume.

Dalje imenuje „Soča“ v gori omenjeni št. „Gospodarsko zvezo“ nakrat „zloglasno“, čeprav je bil dr. Tuma še pred letom celo odbornik te „Zveze“. In „Ljudska posojilnica“ v Ljubljani, katero je imenoval dr. Tuma v svojem poročilu še lani „ugleden zavod“, je zdaj po mnenju „Sočinega“ mazača nepotreben zavod, ki ne zasluži splošnega zupanja.

Na drage napade „Sočinega“ članekarja ne reagujemo, ker razvidi se že iz teh par vrstic, da imamo žalibog goriški Slovenci med seboj tudi ljudi, ki ne poznajo hvaležnosti, ne poznajo doslednosti in ki preveč greše na našo potrpeljivost.

Tiskovna pomota. V članku „Tumovo politično društvo za pevce“ v zadnji številki našega lista ima stati v prvi koloni druga vrsta od zdolej mesto besede „sebi primerno nalogo“ — sebi ne primerno nalogo.

Mestne dopolnilne volitve v Gorici. — V petek dne 31. t. m. je volil drugi volilni razred. Od 647 vpisanih volilcev se je udeležilo volitve 97. Izvoljeni so bili seveda kandidatje magistratove stranke.

Nezadovoljni delavci. — Kakor smo omenili v zadnji številki svojega lista, so v torek zjutraj ustavili delo delavci ki delajo pri zgradbi novega mosta čez Sočo pri Barki. Uzrok je bil ta, da jim je podjetnik Karl Haas kar h kratu znižal dnuino; ker je pa posegla vmes politična oblast, bil je ta razpor kmalo končan in delo se je zopet pričelo. Ali komaj so se delavci nekoliko pomirili, oglasili so se kamnarji, ki pripravljajo potrebno kamenje za most blizu Grgarja. V četrtek dne 30. m. prišli so namreč iz Grgarja na mesto, kjer se delajo priprave za novi most ter se podali v pisarno k podpodjetniku zahtevajoč od njega izplačilo dolžnih jim približno 1500 K. Mesto pa, da bi ta vstregel njihovi opravičeni zahtevi, se je izgovarjal, da nima denarja ter jim ponujal samo 20 K. Kamnarji so bili s tem seveda nezadovoljni. Zato so pa odhajajočega Haasa nekoliko popahnili, da je, spotakniviši se nad jednim kamnom, se zavalil mej drugo kamenje. V tem hipu pa mu prileti od strani kamen v glavo, ki ga je še precej ranil. Dotičnik, ki je vrgel kamen, jo je pa popihal. Deveterica kamnarjev podala se je pa sama na policijo v Gorico ter je povedala kaj se je zgodilo. Ker pa ni hotel noben imenovati onega, ki je vrgel kamen, je policija zaprla vseh devet. In ti so: Gorjup Angel, kamnosek iz Gorice, Klanjšček Štefan iz Bat, Basker Ant. iz Biteznja, Zavadlav Anton iz Opatjesela, Demarki Alojz iz Medeze, Meljavec Andr. iz Grgarja, Marušič Janez iz Opatjesela, Ferligoj Miha in Cijan And. iz Rubij. Torej pride cela ta zadeva pred sodišče. Je sicer resnica in opozarjamo nanjo opetovano naše ljudi, da si nikdo ne sme z nasilstvom priboriti svojih pravic ter da so v to pokli-

cane za to postavljene sodnijske in druge oblastnjie. Pripomniti moramo pa vendarle, da ni čudo, ako ljudem zavrže kri, ko se jim težko zaslužen denar, od katerega žive oni in njih mogoče mnogoštevilne družine, točno ne izplača od podjetnikov javnih del, ki dobivajo za to denar iz javnih blagajnic, ki so z njim gotovo pravočasno preskrbljene.

Črešnje. — V sredo so prodali na Goriškem trgu 400 kvint. črešenj po 18 K kv. in 300 kv. po 56 v. V četrtek pa so prodali 800 kv. drobnih črešenj po 12 v., a 900 kv. debelejših črešenj po 22 v.

Ukradeno kolo. — Inženir Andrej Stermann peljal se je s kolesom do Volčjehrade. Podal se je ondi v neko hišo ter pustil kolo zunaj. Ko je pa prišel iz hiše, kolesa več ni bilo. Odpeljal se je najbrže nekdo drugi mesto njega — kdo ve kam iz Volčjehrade. — Kolo nosi znamko „Bismarckof“ ter ima nekoliko pokvarjeno oje.

Samomor. — V četrtek proti jutru se je vrge pri Muši neki Franc Alt iz Koprive v Furlaniji pod vlak št. 1011, vozeč iz Kormina proti Gorici. Ostal je takoj mrtev in strašno razmesarjen.

Izginil je 42-letni Anton Batič, dninar pri posestniku Devetaku po domače Cicigov v Gorici. V nedeljo popoldne je bil v krčmi Antona Furlana na cesti proti Stračicam št. 5. Od tedaj ga ni nobeden več videl, revež je nekoliko slaboumen.

Strela ubila je v sredo ob 2. uri popoldne 43letnega Valentina Jevščka iz Zabrda občina Bate hiš. št. 40, ko je na polju ubežal pred dežjem pod neko lipo. Bil je na mestu mrtev. Zapustil je vdovo in 3 mladoletne otroke. Mrtvega Jevščka so našli šele zvečer ob 6 uri, bil je ves krvav.

Občni zbor kmetijskega društva v Šempasu. — Ker se občni zbor „Kmetijskega društva“ v Šempasu ni mogel po pravilih vršiti dne 26. maja vršil se bode dne 16. junija popoldne v tamk. ljud. šoli

Premiranje konj bode v Gradišču dne 20. avgusta t. l., v Pazinu 22. avg. in v Tolmini 21. sept. ob 9. uri dop. Premirale se bodo a) kobile z žrebeti, ki se sesajo ali pa so že odstavljena, b) breje kobile in c) žrebeta.

Iz Banjšic. — Naša kuratna cerkev sv. Duha je uže skoraj jeden mesec zaprta vsled javne varnosti, ker se je strop na cerkvi pričel udirati.

V Št. Petru je bil pretečeni ponedeljek t. j. 27. maja občni zbor tamosnje hranilnice in posojilnice. Zbralo se je k zborovanju prav lepo število udov, ki so z zanimanjem sledili vsem točkam dnevnega reda.

Po pozdravu predsednika poročala na kratko g. kaplan P. Zakrajšek o delovanju posojilnice ter priporočala navzočim varčnost in edinstvo med seboj. Denarničar g. Fr. Černec poročala o denarnem prometu 1. 1900. Vseh sprejemkov je bilo K 151.184-50, izdatkov pa K 149.106-64 promet je torej znašal K 300.291-14.

Hranilnih vlog se je vložilo K 75.712-67, vzdignilo pa K 59.292-12; posojil se je dalo K 78.566-55, vrnilo pa 26.148-00.

Čistega dobička je K 417-77, ki se dene v rezervni zaklad. Rezervni zaklad znaša K 1121-70. Računi so bili soglasno sprejeti in odobreni. V načelstvo je izvoljen stari odbor, samo za računskega pregledovalca je izvoljen mesto g. Ličana kaplan P. Zakrajšek, njegovim namestnikom pa župnik Anton Berlot. Na predlog P. Zakrajškega izreče občni zbor zahvalo načelstvu, zlasti načelniku A. Blažica in odborniku A. Merljak za njihovo požrtovalno delovanje. K sklepu spregovoril je še g. župnik A. Berlot nekaj besed ter zborovalcem priporočal stanovitnost in pa varčnost, h kateri naj očetje svoje otroke takoj v mladosti navajajo, kar se najlažje doseže s tem, da se jim preskrbe hranilne knjižice.

Gg. sadjerejce, vinogradnike, vrtnarje itd. opozarjamo na oglas „Agricol“, ki je pripoznano za najbolje sredstvo proti raznim žuželkam na sadnih drevesih, trtah, zelenjavah, cvetlicah itd., ter ga dobé po jako zmernih cenah pri g. Frideriku Primas v Gorici na Travniku št. 16 (zadej na dvorišču).

Obisk postojinske jame je bil, kakor se poroča, letos srednje dober. Uzrok je bilo slabo vreme. Vseh gostov je bilo kakih 4000 oseb. Vstopnina je vrgla okroglih 5927 K. Razglednic se je prodalo okoli 12000.

Zopet velikanski požar v Trstu. — Sinoči ob 10. uri in nekaj minut je začelo goreti blizu kolodvora Sv. Andreja.

Ondi stoječa velikanska skladišča lesnih trdk Lavrič, Marko, Stagni, ki so bila polna lesa, so skoro popolnoma pogorela. Škoda velikanska.

Isterski deželni zbor. — „Naša Sloga“ od 21. t. m. ima jako zanimivo razpravo v uzrokih, zakaj se isterski deželni zbor letos ne snide več v Kopru in tudi ne v Pulju, marveč zopet v Poreču, v tem najzakletejšem irredentiškem gnezdu isterskem.

Mej razlogi navaja „Naša Sloga“ sledeče: O priliki zadnjih deželnozbornskih volitev v veleposestvu je prišlo do očitnega spora med italijansko gospodo v obče, posebno pa med koperskim meščanstvom in predsedništvom italijanskega političnega društva. Ta spor je rodil sramotne izgrede v Kopru, kjer je bilo vsled tega več oseb prijetih in zaprtih. Tisti dan si niso upali na ulico glasovati pristaši italijanske stranke, ker so se bali, da jih razjarjena laška množica ne izžvižga in ne pretepe s palicami.

Posledica rečenega spora v italijanskem taboru pa je bila ta, da je v kuriji velikega posestva propadel deželni poslanec in član deželnega odbora dr. Gambini. Le-ta pa je potem zasnoval novo italijansko glasilo za Istro „Era nuova“ (Nova doba), kateremu glasilo je smoter prekrizanje računov italijanskih kaporionov. List se je postavil na stran ljudstva in malega meščanstva in ima v tem pogledu že precejšnih uspehov. Vsled tega pa je „signoria“ sprevidela, da nima več za seboj v Kopru mase narode in zlasti ne one mestne fakinaže, katera naj bi jej služila na galerijah dež. zbornice za napade na Slovence in Hrvate. Zaradi tega so gospoda Italijanaši izposlovali pri vladi zasedanje drž. zbora zopet v Poreču, kjer imajo še poslušno mestno sodrgo. Drugi uzrok je pa baje tudi ta, da o priliki, ko bode deželni zbor obhajal letos 40 letnico svojega obstanka, dobe italijanaši za protislov. demonstracije dovolj kričočev.

„Slovenska zadruga“, glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug ter „Centralne posojilnice slovenske“ v Krškem, bode odslej prinašala razen spisov narodno-gospodarske vsebine tudi razprave o domači in narodni vzgoji, ker slovensko učiteljstvo ne more še ustanoviti samostalnega lista v tej stroki.

Koleka oproščeni so vsled naredbe finančnega ministerstva z dne 17. aprila vsi spisi in priloge, kakor krstni, rojstni listi, spričevala o poroki in sploh vse priloge, katere se prilagajo prošnjam za pripoznanje domovinske pravice v zmislu drž. zakona z dne 5. decembra 1896.

Zmaga Slovencev na Štajerskem. — 28. dan majnika je bil za štajerske Slovence znamenit dan. Ta dan so bile volitve v okrajni zastop pri sv. Lenartu v Slov. Goricah, kjer so vkljub pritisku nemčurjev zmagali v veleposestvu Slovinci; na slavnih Teharjih pri Celju pa bi bili pri občinskih volitvah popolnoma propali nemški hujškači in po njih zapeljani slovenski odpadniki, ako bi v zadnjem trenutku ne bil storil strašnega narodnega greha jeden slovenski kandidat, vsled česar so nemčurji dobili večino. Vkljub temu pa čast zvestim narodnim borilcem.

Protestantizem na Koroškem. — V Beljaku je bil dne 15. maja shod nemškega kat. delavskega društva, na katerem je govorilo več došlih govornikov iz Celovca, Gradca in Dunaja, zlasti pa znameniti cerkveni govornik Abel z Dunaja. Le-ta je posebno poudarjal boj protestantizma zoper krščanstvo, kateri boj velja tudi obstanku Avstrije in je dejal, da Avstriji ne moremo biti dovolj hvaležni nadvojvodi Francu Ferdinandu na tem, da je nastopil odločno proti temu nevarnemu gibanju. — Na tem shodu paje bil tudi beljaški protestantski vikar Heinzelmann, ki je prišel nalašč iz Pruskega na Koroško. Le-ta je protestoval proti protektoratu nadvojvode ter se izrazil o tem koraku kakor o nekaj — nezaslišanem. S svojimi besedami pa je ta pruski protestant vzbudil toliko nevoljo med zborovalci, da jo je moral med splošnim hrurom in vriščem odkuriti. Posebno krepko pa je pruskega privandranca zavračal imenovani govornik Abel. — O protestantskem gibanju v Beljaku poroča „Mir“, da tamošnji protestantje nameravajo sezidati svojo cerkev, katerej položijo temelj baje dne 5. t. m. V okolici Beljaka pa neka bogata nemška protestantka lovi z denarjem slovensko ljudstvo v protestantizem. — Tako se pripravlja Korošce za Veliko Germanijo, a iz te moke baje ne bo veliko kruha.

Wolf in kanalsko vprašanje. — „Information“ ima sledečo zanimivo poročilo, ki stavi v pravo luč znanega

velikonemškega kričača Wolfa: „Poslanec Wolf je napovedal obstrukcijo Vsemcemcev proti kanalski predlogi, posebno proti „poljskemu“ kanalu, ki bi se naj gradil od Donav-Oderskega kanala do Visle. Dokazalo pa se je, da je Wolf pred nekaterimi tedni sam podpisal predlog za zgradbo omenjenega kanala. Pravi politik bi po takem obnašanju postal politično mrtev, ubilo bi ga prokletstvo smešnosti. A Wolfu kaj tacega ne škoduje. Dijaki in roko-delski učenici, ki sestavljajo njegovo stranko, so ravno taki politični otroci in ravno taki ignorantje kakor on.“

Potemtakem je Wolf iz sličnega testa narejen, kakor — dr. Tuma.

Sloveči goslar Jan Kubelik, ki je očaral pred nekaterimi mesci s svojo umetnostjo tudi naše goriško občinstvo, slavil je dne 24. maja v Londonu velikansko zmago s svojimi gosli. Tamošnja milijonarka Palmer je očaral tako, da mu je poklonila sloveče Antonius Stradnarius-gosli, za katere je dala 50.000 frankov. In tudi v mestih Liverpool, Manchester, Edinburg in Brighton je slavil velikanske trijumfe.

Nekaj novega o tobaku. — Mislilo se je, da se je tobak že popolnoma spoznalo. To pa ni tako. Dva francoska kemika pripovedujeta nekaj novega. Doslej se je v tobaku dobilo le čisti alkaloid, nikotin. Pichet in Rotschy pa sta po dolgih preiskavah dobila tri nove alkaloida, tekočega, katerega imenujeta nikotein, trdega, katerega imenujeta nikotellin, in končno tretjega, katerega imenujeta nikotinin. Od teh alkaloidov je v primeri z nikotinom le mal del v tobaku. Kemika nadaljujeta sedaj študije o piroloških svojstvih. Kadilci, ki so doslej riskirali k večjemu le zastrupljenje z nikotinom, stoje sedaj poleg tega še pred trojno nevarnostjo: nikoteinom, nikotellinom in nikotininom.

Požari na Ruskem. — Na sumljiv način se množijo požari na Ruskem, o katerih menijo listi, da so v zvezi z socijalističnim gibanjem v Rusiji. Dne 28. maja je v kraju Sajnsk, v guberniji Ufa upelnil požar 600 hiš in je vsled tega brez strehe 3000 ljudi. Na Finskem pa je pogorelo celo mesto Jureskule. Nek zločinec je zažgal mesto na štirih krajih, zgorelo je 500 hiš. V Litovsku pa je pogorel najlepši del mesta. Škode je več milijonov, ker so pogorela skoro vsa javna poslopja.

O turškem sultanu. — „Daily Express“ je priobčil poročilo iz Carigrada, v katerem poroča, da je sultan ustrelil osebnega zdravnika, ker mu je le-ta ulil v uho neka zdravila, ki so povzročila hude bolečine. Sultan je mislil, da ga hoče otrovati, pa je ustrelil ves zbehan na zdravnika. Ko je slišal strel prvi komornik, je prestrašen tekel v njegovo sobo. Sultan je mislil, da je ta v zvezi z atentatom ter je še na tega ustrelil — „Tribuna“ poroča: Zdravnik Crosia, laški podanik, je bil na sumu, da je pristaš Mladoturkov. Sultan ga je sam zaslišal, potem pa ukazal, naj se ga vrže v ječo, kjer je Crosisa guverner Hamdi beg po sultanovem naročilu ustrelil. Po noči so Crosisa vrgli v Bospor. List zahteva, da mora laška vlada zahtevati zadoščenja.

Kraljica Jelena. — Porod italijanske kraljice Jelene pričakujejo v najbližjem času. — Kraljici se je ponudilo dosedaj 4772 babic in nič manje dojilk. Dvorni zdravnik je izbral neko krasno 23letno ženo, Magdaleno Conti, ki je pa sicer le začasno na dvoru, ker kraljica ostaje pri tem, da bo svoje dete sama dojila.

Šmarnice so strupene. — Lani je umrl na Badenskem neki deček, ki je pil vodo iz kupe, v kateri so bile prej šmarnice. Steblo in cvet sta hudo strupena. Tudi potočnica je strupena.

Bresci se je obesil. — Listi poročajo, da se je morilec italijanskega kralja Umberta v ječi obesil na brisačo. Pred samomorom pa je z nohtom začrtal v zid besede „Vendetta“ (Maščevanje).

Šestnajst zibelk je dobila v dar srbska kraljica Draga, od katere je vsa Srbija navdušeno pričakovala — prestolonaslednika. Mesto Niš je darovalo najlepšo zibelko in sicer iz samega srebra. Teh šestnajst zibelk bode v kraljevem konaku v Belemgradu zdaj pač čakalo prilike, da pridejo — v porabo.

Narodno gospodarstvo.

Kako obvarujemo naše ljudstvo pred izseljevanjem?

Vedno naraščajoče izseljevanje našega kmečkega in delavskega prebivalstva v druge pokrajine, zlasti v Ameriko, ima za nas Slovence najslabše posledice. Krepka moč naših mladih ljudi se izkorišča na ptujem in ko oslabijo, se poha-

bijo ali ostaré, tedaj se vračajo zopet v domovino, kjer potem navadno le životarijo, če ne padejo svojim sorodnikom in občinam v nadaljnjo oskrb. V primeri z mnogimi upi in s stroški, s katerimi se podajo v tujino, pribori se malokateri do blagostanja in še to si je pridobil le z izvanredno pridnostjo, varčnostjo, z naporom vseh moči ali pa po naključju; ako bi bil enako priden v domovini, tudi tukaj bi se bil priboril do enake stopinje blagostanja.

Če se upošteva, da dandanes samo v Ameriki živi nad 70.000 Slovencev, ne oziraje se na velike naselbine na Vestfalskem in drugod, tedaj lahko uvidimo, koliko škode se zgodi v tej zadevi našej ožji domovini. Pa ne samo tej se škoduje s tem izseljevanjem, ampak država sama ima pri tem najobčutljivejšo izgubo. Veliko mladih ljudi se odtegne vojaški dolžnosti, najkrepkejši delavske moči odpadejo pri domačem delu, obdelovanje posestev, ves kmečki stan trpi in hira pod uplivom izseljevanja, ker vedno bolj primanjkuje delavcev in delavk, dolгови in prodaja kmečkih posestev se množe in kar je najslabše: izseljevanje v velikem se je še le pričelo ter bode zavzelo vedno večje dimenzije, morda take, da si jih danes niti ne moremo predstavljati in v naprej preračunati njih slabih posledic. Izseljevanje zadnjih dveh let potrdi najbolj očitno resnico tega izreka.

Pomislimo nazaj v polupretekli čas! Bili posestnik, biti sam gospodar na lastni zemlji, to je bil vzor vsacega človeka! Imeti posestvo, to oddati svojemu sinu nezadolženo in temu nevesto iz dobre, enake domače hiše pridobiti, to je bil največji ponos vsacega očeta in vsake rodbine v vasi in v občini!

Kateri kmečki sin se pa trga dandanes za posestvo svojih starišev? Katera nevesta se rada moži na posestvo?

Od vseh stranij opazujemo le izbiranje in izbiranje!

To, kar je bilo najdražje našim prednikom, to, kar je stebel naroda, države, človeške družbe, to dandanes ne mika nikogar več! Kaj je temu vzrok in kako bi se dalo temu od pomoči?

Če se ozremo po vzrokih, zakaj kmečki stan propada in zakaj da iz tega nastaja izseljevanje, tedaj lahko navedem mnogo tehtnih vzrokov — za naše kraje in za naše razmere v srednjem stanu kmečkega prebivalstva, katerega tu kot v vsakem oziru najuplivišim, najboljše in najbolj podpre potrebnim in vrednim stavimo kot vzgled.

Naš rod rad dela; tudi dela vstrajno, njegovo pridnost, razumnost in porabljenost vé se povsod ceniti, samo v domači deželi kaže se, da hoče opešati, tu sledimo, da mu primanjkujejo te vrline, z eno besedo: Manjka mu nekaj, česar se sam še prav ne zaveda?

In kaj mu manjka? Manjka mu v svojem poklicu tiste strokovne naobrazenosti, katero opazuje pri drugih stanovih; izobrazenosti, ki ga stori sigurnega v izpolnjevanju svojih dolžnosti, ki mu obeta obstanek in napredek v svojem stanu, in ž njo združena zadovoljnost s tem, kar ima.

Vsak rokodelce, obrtnik, trgovec, uradnik itd. se mora v mladosti učiti in dostikrat prav veliko let učiti, mora si pridobiti izkušnjo, da zamore s pridom izpolnjevati dolžnosti svojega poklica. Samo kmetovalcu naj bi tega ne bilo treba storiti? Njegov stan, ki res zahteva v vsakem oziru največ teoretičnega in praktična znanja, največ zdravega razuma itd. — naj lahko pogreša vseh duševnih in telesnih vrlin? Ako kak mlad človek ni za nobeno drugo rabo, potem se ga upreže v kmetovalčev stan, za njega bode že sposoben.

V prejšnjih letih je morda ta princip veljal, dandanes pa, ko mora kmetovalec tudi vse kupiti, ko mora veliko izdati za posle, za obleko, za vzdrževanje poslopij, živine, orodja itd. gledati mora, da pridelava v večji meri z manjšimi stroški in da od svojih pridelkov kolikor mogoče veliko po primerni ceni spravi v denar. To se doseže le tedaj, če zna sam zemljo umno obdelavati, če se zna z uspehom v bran postaviti raznim živalskim in rastlinskim zajedalcem, če si zna pomagati pri raznih uimih, ki vsacega doletijo, če zna svoje pridelke prav shranjevati in jih s pravo ceno prodati in če si zna razmerje med dokodki in stroški prav urediti in po njih živeti. Da pa to izvrši mora biti precej izobražen.

Odkod pa naj dobi izobrazbo? Ljudska šola mu podaja osnovno znanje in tudi v nekaterih drugih predmetih pridobi si več ali manj omike. Vse hvale vredno in neobhodno potrebno je dandanes to znanje, vendar dočim se v vsakem stanu vrh tega še za temeljito strokovno znanje in omiko skrbi, ne stori se taisto v jednaki meri za kmetovalčev stan.

S tem, da se je kmetovalčevemu sinu podalo osnovnih nauk, usposobil se ga je, da je začel misliti in se zavedati, da si mora bodočnost in stan še le priboriti.

Kdor se poda v druge stanove, se od njega zahteva, da si svoje duševne in telesne zmožnosti izpopolni; a o tem pri kmetovalčevem sinu navadno ni govora. Njega se izkorišča v prvo za pastirja, potem za hlapca in ako je bil k vojakom potrjen, ga tam še razvadijo, da se navzame velikomestnih lastnostij: igranja, pijačevanja itd. in ko se povrne domov na očetovo posestvo, se gleda, da se ga kmalu oženi, da se mu posestvo izroči in da se to slehne brezmejno obremeniti.

Sedaj pa delaj in zadoščuj vsem zahtevam!

Ni čuda, če nima pravega veselja do doma in ga ne zna ceniti!

Učil se ni nič o njega pravem gospodarstvu, vsako delo obnese se mu le za silo, raznim nezgodam se ne zna krepko v bran postaviti, dohodki mu ne krijejo stroškov, pred seboj vidi le nazadovanje; kmalu spozna, naj dela, kakor hoče, iz dolgov se ne bode rešil, nasprotno, v dolgove bode bolj in bolj zabredel, zato živi, kakor pravimo, brez računa; s svojim stanom ni zadovoljen, ker čuti, da mu ne podaje obstanka.

Ali delajo vsi mladi gospodarji tako? — Ne. (Dalje prih.)

Dunajska borza.

31. maja 1901.

Skupni državni dolg v notah	98:45
Skupni državni dolg v srebru	97:95
Avstrijska zlata renta	117:85
Avstrijska krona renta 4%	96:90
Ogerska zlata renta 4%	117:55
Ogerska krona renta 4%	92:95
Avstro-ogerske bančne delnice	16:73
Kreditne delnice	688:50
London vista	240:45
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:47
20 mark	23:52
20 frankov	19:09
Italijanske lire	90:50
C. kr. cekini	11:32

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Stanovanje išče

mala slovenska družina. — Zahteva se snažno in mirno stanovanje, obstoječe iz dveh—treh sob, kuhinjo in kar treba ter košček vrta ali travnika za prosto uporabo. Stanovanje je lahko v pritličju in nekaj minut zunaj mesta. — Odgovor na upravnistvo „Gorice“.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov. Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce. **Cene zmerne. Postrežba poštena.**

Agricol.

patentovan v Avstro-Ogrski in Italiji.

je mehko kalijsko milo razstoplivo v mrzli vodi (na 5 kg 100 litrov vode) je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh raznovrstnih škodljivih žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjavi in cvetlicah.

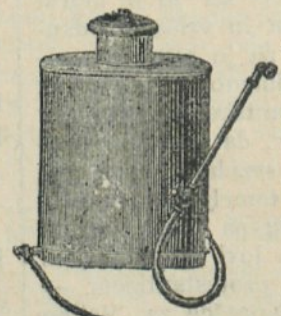
Brošure, priporočila in spričevala se na zahtevo brezplačno pošiljajo.

Tovarna mila

F. Fendri & C. Trst, via Limitanea 1.

Zastop in zaloga na Goriškem:

pri g. Frideriku PRIMAS v Gorici na Travniku št. 16 (dvorišče).



Tekočina z razstojenim „Agricolom“ se napolni navadno škropilnico proti peronospori ter skrbno oškropi rastline.

Razne take škropilnice ima tudi v zalogi gosp.

Friderik Primas

v Gorici na Travniku št. 16 (na dvorišču).

Cene zmerne.

Knjiga „Naši narodni greh“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotrgcu g. Likarju. V „Naši narodni greh“ ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekornosti knjigi in naročite si jo! Cena knjige je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš, št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, sróvico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marijanje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenici in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krečmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica,

priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“



Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan), mehove za žveplanje grozja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

Traverse, Portland in Roman cement, cevi za stranišča, okove in vse potrebščine za stavbe

priporoča po tekmovalnih cenah

tvrdka

Konjedic & Zajec

Gorica.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju

pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več. Vezana v platno 2 kroni, ozioroma 2 kroni 20 vin.

Dobiya se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotrgcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florjani v Kranji.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Znidarskič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičev mline v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Josip Valentincič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedno sveži kruh navadni in rafinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pograjene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

